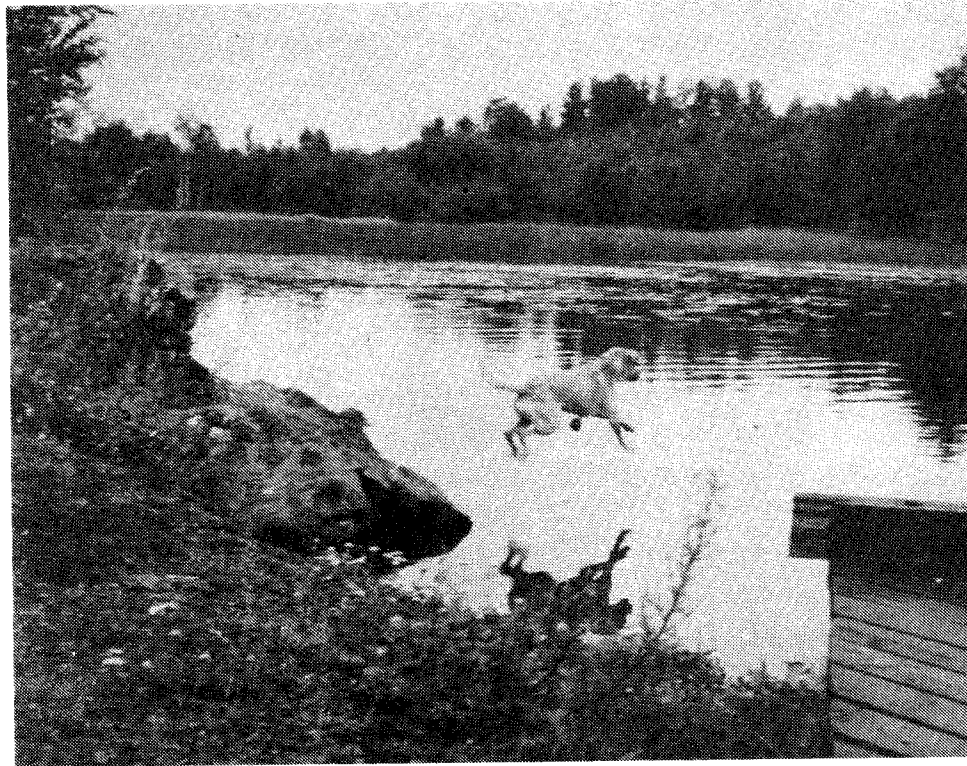

CHESSIE

3/85

CHESAPEAKEKERHO

TOIMIHENKILÖT - FUNKTIONÄRER

HALLITUS

Puheenjohtaja

Gun Holmström

Sudenkaari 45 as 26, 02580 SIUNTIO AS. Puh. 90-262 580

Varapuheenjohtaja

Anita Soinjoki

Suonotkontie 4 A 9, 00630 HELSINKI, Puh. 90-746 534 klo 20-21

Sihteeri

Eeva Pelttari

Kaukotie 14 as 8, 04400 JÄRVENPÄÄ, Puh. 90-291 8639

Muut jäsenet

Irma Koponen

Kaskenkaatajantie 16 A 15, 02100 ESPOO, Puh. 90-466 098

Anita Kankaanpää

Putouskuja 7 C 36, 01600 VANTAA, Puh. 90-536 937

Tapani Koivunen

Porslahdentie 12 as 8, 00960 HELSINKI, Puh. 90-317 171

Rahastonhoitaja

Solveig Bergholm

Suonotkontie 4 B 20, 00630 HELSINKI, Puh. 90-746 534

POSTISIIRTOTILI No. 424 54 - 7

CHESSIE -lehti

Päätoimittaja

Gun Holmström

Toimittajat

Anita Soinjoki

Irma Koponen

ILMOITUKSET

1/1 sivu mk 50,-

1/2 sivu mk 30,-

1/4 sivu mk 20,-

kuv. rast. mk 15,-

KANNESSA: Mollan veteen meno

TALVEA ODOTELLESSA

Tänä vuonna chessien omistajat eivät ole olleet erityisen aktiivisia kokeissa tai näyttelyissä kävijöitä, mutta onpa silti uusia valionarvoja saatu aikaan. Matti Lahden Vättlestugans Kansas on läpäissyt taipparin ja lonkkakuvauksen (virallista lausuntoa odotetaan vielä) ja näin ollen tullut Suomen Muotovalioksi. Allekirjoittaneen SFMVA, POHJ V-83, V-83 Filippa av Komsalö on saanut puuttuvan CACIBin (FCI:n vahvistus puuttuu vielä) ja tullut kansainväliseksi valioksi. Ja Tanskasta tullut uutinen kertoo, että Chattahooche av Komsalö on läpäissyt metsästyskokeen ja tullut Tanskan valioksi. Ei hassumpaa. Ensi vuonna näemme jo varmaan tänä vuonna syntyneet nuoret mukana svengissä.

Chessiekannan ollessa edelleen hyvin pieni, on tietysti tärkeää, että kaikki lähtevät ainakin kerran taipumuskokeisiin ja näyttelyyn, jotta saataisiin kunnan jälkeä läisarvostelu. Vielä tärkeämpiä ovat viralliset lonkka- ja silmätutkimukset. Riittää, kun käy koiran kanssa kerran lonkkakuvauksessa sen täytettyä 12 kk. Silmätaikastukseen tulee mennä ensimmäisen kerran koiran ollessa vuoden ikäinen ja sen jälkeen kun koira on täyttänyt n. 5 vuotta. Mikäli koiraa aiotaan käyttää, tai on jo käytetty, siitokseen, tulee sen silmät tutkituttaa virallisesti kerran vuodessa. Vain silloin voidaan seurata silmäsairauksien esiintymistä rodussa. Tähän mennessä chessieomistajat ovat kiitettävällä tavalla hoitaneet velvollisuutensa ja näin osoittaneet tuntevansa vastuuta rodusta.

Tämän vuoden chessietreffit oli ja meni - hyvin. Treffipaikka oli mitä mainioin ja kiitämme siitä Leena Tuomista. Hänen ansiostaan Aitoon Kotitalouskeskikoululla meille järjestettiin niin hyvät majoituspaikat, ruoasta puhumattakaan. Toivottavasti Leena viestittää kiitoksemme myös keittiöporukalle.

Näyttelyn ja kokeen tuomari Mrs Joyce Mundayn kommentit on luettavissa toisaalla lehdessä. Leirihän pidettiin yhdessä Kultaisen Renkaan jäsenten kanssa ja iloksemme Joyce kertoi, että rotujen yhteisessä kokeessa chessien keskiarvopistemäärät olivat korkeampia kuin kultaisten. Niin sitä pitää. Tämän takia ei ole kuitenkaan syytä olettaa, että koirat olisivat millään lailla valmiita. Päinvastoin, monella riittää vielä treenaamista ennen kuin metsästyskokeista voidaan palkintoja odotella.

Frisbeekilpailun taso sen kun kohoaa vuodesta toiseen. Tämänvuotinen voittaja Molla, ohjaajana Marko Koponen, näytti meille tosissaan miten homma hoidetaan. Myös Frida ja Sanna, jotka tulivat toiseksi sekä Poppe ja Pirjo, jotka sijoittuivat kolmanneksi esittivät hyviä "frisbeetaipumuksia". Perinteeseen kuuluu, että voittajakoiran ohjaaja toimii seuraavana vuonna tuomarin tehtävissä, joten ensi vuonna on nuoren Markon vuoro.

Ensi vuonna treffit pidetään elokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Etenkin nuoret koirat, joita emme ole vielä nähneet, toivomme mukaan runsain joukoin. Sitä ennen tapaamme varmaan joulujuhlan merkeissä.

Seuraavaan lehteen, JOULU-CHESSIEen toivotaan PALJON joulutervehdyksiä ympäri maata.

Lähetä Sinäkin kuva koirastasi ja lyhyt tervehdys. Etenkin uusien jäsenten tervehdyksiä odotellaan kovasti. Onhan se aina niin kivaa nähdä miltä uudet pennut näyttävät.

Syysterveisin

Chessietreffit

Muutama tunti ajoa, vain pari harhaanajoa ja perillä ollaan. Aitoon Kotiteollisuus-koulun väki oli luvannut majoittaa ja ruokkia epämääräisen määrän väkeä ja koiria. Koskapa chessietreffit järjestettiin tänä vuonna yhdessä Golden Ringin koulutusleirin kanssa, oli paikalla väkeä tavallista runsaammin.

Muutama chessie isäntineen olikin jo saapunut ja ensikuulumiset vaihdettuamme päästimme koirat vähän tuulettumaan läheiseen "pöpelikköön". Sitten olikin jo päivällisen aika ja oman majapaikan etsiminen. Ainoina uskalikkoina pystyimme teltan, muut tyytyivät sisämajoitukseen (ehkä meidänkin olisi pitänyt - mutta siitä sitten tuonnempana).

Vaikka perjantai-iltana ei varsinaista ohjelmaa ollutkaan, venyi ilta pitkälle yöhön ennen kuin tärkeimmät jutut ja koirien kummellukset oli kerrottu ja maltoin vetäytyä yöpuulle. Sillä kaikkihan tietävät, että kun kaksi koiraihmistä tapaa, juttua riittää. Kun kaksi noutajaihmistä tapaa, ei tarinasta tahdo loppua tulla. Mutta kun monta chessieihmistä tapaa, niin se se vasta jotakin on!

Lauantaiaamuna Kotiteollisuus-koulun väki ravitsi meidät runsaalla aamiaisella ja sitten olikin edessä se TARKEÄ tapahtuma - nimittäin näyttely. Liian harvoin näkee näinkin monta tasokasta koiraa samassa kehässä. Tällä kertaa asia oli selitettävissä vain sillä, että kaikki arvosteltavat koirat olivat chessiejä ja kaikki chessieihän ovat tasokkaita, eikö?

Joyce Mundayn joutuisaa arvostelua oli mukava seurata, vaikka sainkin "veivata" kahden koiran kanssa. Henkilökohtaisesti olen aina toivonut, että tuomari muutamalla sanalla arvioisi koiran myös yleisölle, muttia ei kaikkea hyvää yhdellä kertaa saa.

Ennen jokuun ottamatta kaikki koirat käyttäytyivät lähes mallikelpoisesti. (Tosin minun koirani eivät - meidän edes treibleri - ja tarkoituksella "käytetty" - ja sitä "käytettyä mallikelpoisesti" -) käyttäytyivät hyvin. (Kans & SFMVA, PMV -83, V-83 Filippa av Komsalö) ja vastakkainen sukupuolen kanssa oli Eveng Shaden av Komsalö).

Näyttelyn jälkeen lähdimme tosittamaan kotiin. Joyce jakoi olla karsivallineen meidän kaikkien kanssa ja toistaa samojen koirien kanssa useaan kertaan. Sitä se ei ke vierähtikään: noutoharjoituksia, koiran harjoitusta, hallintaa ja noutoharjoituksia. Harjoituksiin osallistui parisenkymmentä koiraa, joten odottavan aika tuli vielä pitkäksi (siis odottavan koiran aika). Meille ei-koirille riitti koko ajaksi katsomista, ja se ehkä olikin harjoitusten antoisin puoli. Yllättävän paljon voi oppia kuuntelemalla ja katselemalla muiden koirien työskentelyä. Tosin oppi tulisi testata käytännössä oman koiran kanssa - minäkin olen melkein päättänyt, että

vielä joskus kun oma kärsivällisyys riittää

Metsästä palattuamme olimme aika väsyneitä ja (ainakin toiset) aika märkiä. Mutta vielä oli edessä tiukka frisbee -kisa. Koskapa edellisen vuoden voittaja, Robin, kieltäytyi antamasta tyylinäytettä, otti Molla (Markon avulla) vuoden -85 mestaruuden aivan uudella tyyllillä. Asiasta ei ole tehty valitusta kansalliselle chessietreffien frisbeekomitealle, joten Molla saanee pitää mestaruutensa. Mainittakoon vielä, ettei keneltäkään voittajakolmikosta (Molla & Marko, Frida & Sanna, Poppe & Pirjo) löytynyt dopingtestissä kiellettyjä hormoneja.

Joycen pitämä kritiikki- ja palautepalaveri sekä kyselytunti keräsi illalla lähes kaikki kynnelle kykenevät mukaan. Lapsenvahdeille ja saunanlämmittäjille poissaolo annettakoon anteeksi. Tunnustettakoon, että chessieväki hävisi saunomaan tiettyssä illan vaiheessa. Vaikkei nuotiota ollutkaan, onnistui makkaran grillaaminen mainios-ti pannugrillissä (em. grillin toimivuus oli testattu jo surullisen kuuluisalla treffimatalla Ruotsiin, kts. CHESSIE 2/84).

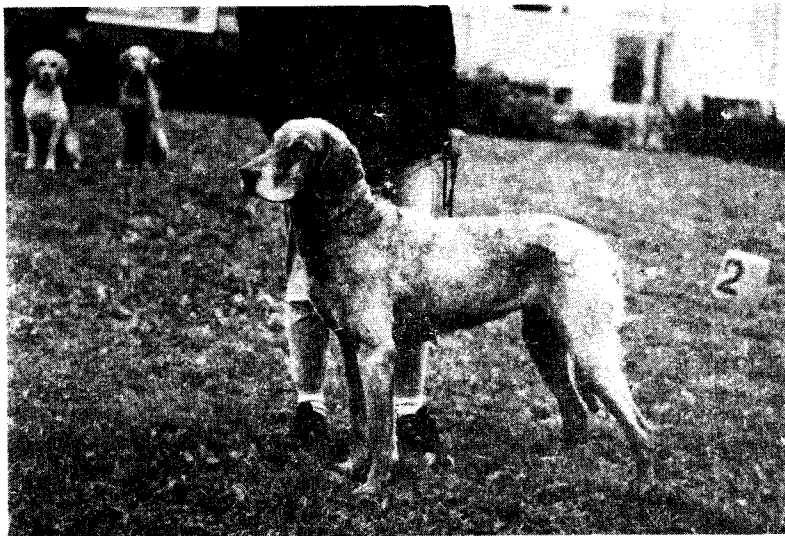
Sunnuntai alkoi iloisesti sateen merkeissä, jatkui sateen merkeissä ja päättyi sataen. Teltassamme aamu alkoi sadatellen, sillä joku vähä-älyinen oli oksentanut vaatteilleni, 100 %:lla varmuudella pahoinvoiva oli ollut koira. Aamutohinoitten jälkeen alkoi metsästystesti, joka oli avoin myös kaikille kultaisille ja muillekin paikalle sattuneille. Variksista ei monikaan koira välittänyt, dummin toivat kaikki. Joku asetti varisten tuoreuden kyseenalaiseksi kieriskelemällä - ja eräs kultainen jopa oksentamalla - niiden päällä. Testiin kuului tavallinen markkeeraus, pieni haku sekä vesityö. Ja vesihän se oli chesseille ominta maaperää, joskaan ei muidenkaan osuuksien suorituksia voi moittia. Mikäli joku oli säilynyt kuivana vesityölle asti, todennäköisimmin kastui viimeistään siellä. Ainakin kaikki chessiet kastuivat, suurin osa isännistä myös (minä tosin en tässä vaiheessa edes muistanut olleeni joskus kuivakin). Testin voittajaksi selviytyi Bertha (Kans & SFMVA, PMV -83, V-83 Filippa av Komsalö). Erikoismaininnan tuomarilta saivat myös Eeva Kotilaisen omistamat, omassa sarjassaan kamppailevat, labradorinnoutajat Boss ja Nuppu.

Pikkuhiljaa olikin aika pakata kimpsut ja kampsut ja suunnata kotiinpäin mukavassa sunnuntain paluuruuhkassa. Näin erinomaisen mukavaa oli tällä kertaa, ensi kerralla voit kokea kaiken kanssamme ja kirjoittaa muistot omaan päiväkirjaasi. Jutellaan lähemmin ennen ensi treffejä (kesä -86), voit jo nyt alustavasti merkitä kalenteriisi jotakin tärkeää tapahtuvaksi heinä-elokuun vaihteessa. Treffataan!

Anita, Jussi, Oskari ja Väinö

Näyttelyn voittaja GORGEOUS GOOSE AV KOMSALÖ, vastakkaisen sukupuolen paras EVENING SHADES AV KOMSALÖ sekä tuomari JOYCE MUNDAY

Paras veteraani KANS & SFMVA, POHJ V-80, V-80 FRIDEBORG AV KOMSALÖ

VESINOUTOA JA PAIKALLA PYSYMISTÄ HARJOITTELEMASSA

HARJOITTELUN TULOS: ONNISTUNUT NOUTO

JOYCE MUNDAY'n lähettämä kirje chessieväelle:

Nautin tavattomasti saadessani jälleen vierailta luonanne Suomessa. Lauantaina näyttelyssä näkemäni koirat olivat tyypiltään hyvin yhtenäisiä. Kaikilla koirilla oli voimakas karvanlähtö, mutta turkin laatu oli hyvä. RP-koira oli hyvä yksilö, joka liikkui terveesti voimakkain liikkein. Tämä ratkaisikin sen lopullisen sijoituksen. Olin hyvin kiinnostunut näkemään chessiet koulutuksessa ja niiden taso teki minuun vaikutuksen. Chessieille niin tyypillisellä tavalla ne kompensoivat koulutuksen hataruudesta johtuvat puutteensa älykkyydellään. Minusta kaikki hyötyisivät säännöllisestä koulutusohjelmasta. Niiden suurimmat heikkoudet olivat paikalla pysyminen sekä dummin ja linnun luovutukset. Chessien vesityö oli tietenkin hyvä, luovutuksia lukuun ottamatta. Minusta tällaiset viikonloputapaamiset harjoituksineen tekevät hyvää koirille ja antavat omistajille tilaisuuden tutustua toisiinsa - yritin itsekin saada yhteiset viikonloput tavaksi Englannissa siinä kuitenkaan onnistumatta. Me olemme häviäjiä siinä suhteessa. Haluan toivottaa teille kaikille onnea ja jatkuvaa iloa koiranne kanssa, toivon tapaavani teidät kaikki jälleen pian.

I enjoyed my return visit to the Chesapeake in Finland, and felt that the type on show on the Saturday was very even. Coats of course were really moulting, but the texture generally was good. The Best of Breed was a good specimen with sound, driving movement, which decided the final placings. I was very interested to see the Chessies at training, and was impressed with their general standard - and of course in typical Chessies fashion, what they lacked in training basics, they overcame with their intelligence. I feel they would all benefit from a regular training programme, the main weakness being in steadiness and the delivery of the dummy or bird. of course, their waterwork was very good, again except for the delivery. I think these weekend gatherings are very good for the dogs and allow owners to get to know each other - I tried to ~~start~~ institute these weekends in Britain, but to no avail. We are the losers. I wish you all good luck and continued enjoyment of your dogs, and do hope to meet you all again before too long.

JOYCE MUNDAY.

Huom! Lainattu Golden Ring-Kultainen Rengas lehdestä 1-2/85.

Lawrence M Kalstone

KOIRAN TERVE RAKENNE

...ja sen havaitseminen

Amerikkalainen Lawrence M. Kalstone on laatinut seuraavan artikkelin luenosta, jonka hän on pitänyt lukuisille rotu- ja kenneljärjestöille eri puolilla maailmaa. Luentoan kuuluu myös koiran liikuntaa sekä normaalinopeudella että hidastettuna kuvaava filmi.

Kalstone on harrastanut koirien kasvattamista ja esittämistä useiden vuosien ajan. Hänen valokuvasharastuksensa antoi virikkeen koiran liikkeiden tutkimiseen. Otettuaan hidastettuja kuvia muotovalio-englanninsetteristään hän tuli huomaamaan, miten paljon yksityiskohtaisesta filmistä voitiin havaita. Hetken mielijohdeesta alkaneen kiinnostuksen seurauksena hänellä on nyt lähes täydellinen liikkeitä käsittelevä kirjallisuuskokoelma.

Kalstone luento kuului aiemmin osana artikkeliin, josta hän sai Dog Writers Association of American palkinnon »Parhaasta ei-ammattilaiskirjoittajan kirjoittamasta artikkelista» muutama vuosi sitten. Viime vuosina Kalstone on osallistunut koiranäyttelyihin näytteilleasettajana vain vähäisessä määrin, koska hänellä on läheiset siteet koiranhoitotarvikkeista tuottavaan Ring 5:een. Hän on tällä hetkellä Ring 5 Inc. -yhtiön presidentti.

Monta vuotta sitten havaittiin, että elävän eläimen toiminnat voitiin jakaa kahteen pääluokkaan. Esimäiseksi tulevat sisäiset toiminnat ja niitä hoitavat elintärkeät elimet: ruoan imeytyminen, jäteaineiden poistuminen ruumiista ja umpieritysrauhasten toiminta.

Toiseen nyt puheena olevaan

luokkaan kuuluu koiran ulkoinen toiminta: kyky hankkia ruokaa ja paeta luonnollisia vihollisia. Eli ensisijaisesti kyky liikkua. Siitä ei ole kauankaan, kun eläimen piti olla terverakenteinen säilyäkseen hengissä.

Kun koirista tehtiin kotieläimiä täyttämään isäntiensä erilaisia tarpeita, erikoistunut rodunjalostus sai alkunsa.

Tarvittiin koiria, jotka pystyivät ansajsemiaan elantonsa. Paimenet huomasiivat voivansa kolmin- tai nelinkertaistaa laumansa koon, kun heillä oli kaksi tai kolme hyvää koiraa pitämässä lampaat koossa ja petoeläimet loitolla. Muualla karjatilallisilla oli oikeus vain siihen laidunmaahan, jolla heidän karjansa laidunsivat ja niinpä he kehittivät corigin tapaisia koiria ja harjoittivat ne näykkimään karjaa kintereistä ja ajamaan ne näin laajemmalla alueelle. Metsästäjät huomasivat voivansa saada kotiinviemisiksi enemmän riistaa, kun heillä oli apunaan hyvä koira paikallistamassa ja noutamassa riistaa – mistä taas ajavat ja noutavat koirat saivat alkunsa.

Valikoitu jalostus on vuosien saatossa luonut monia hienoja rotuja, joista jokainen on kehitetty tiettyä tarkoitusta varten. Kenties muutamia kääpiörotuja lukuunottamatta kaikilla »työtä tekevilla» koirilla on yksi yhteinen piirre – kyky suoriutua tehtävästä vähimmällä mahdollisella vaivalla.

Tämä onkin terverakenteisuuden määritelmä. Terverakenteisin koira on sellainen, joka liikkuu mahdollisimman vaivattomasti.

RAKENTEEN YMMÄRTÄMINEN

Kun opimme ymmärtämään mitä vaivattomat liikkeet ovat, olemme samalla ottaneet ensimmäisen askeleen hyvän rakenteen ymmärtämisessä. Mistähän syystä niin monet ihmiset yrittävät tehdä eron liikkeiden ja rakenteen välillä? Miten usein kuuleekaan huomautuksen: »Sillä on hyvä rakenne, kunhan se vain liikkuisi vähän

paremmin!» Liikkeiden ja rakenteen välillä ei ole muuta eroa kuin että liikkeet ovat rakenteen osoitin.

Liikkeitä voidaan verrata kuumemittariin. Se osoittaa tulehduksen olemassaolon ruumiissa antamalla normaalia korkeamman lukeman. Tätä ei kuitenkaan voi tietää, ellei tiedä, mitä normaali on. Täytyy olla jotain, johon lämpötilaa verrataan. Jokaisella on lämpöä, mutta vasta sen suhde siihen, mitä lämpötilan pitäisi olla, on tärkeää.

Näin on liikkeiden ja rakenteenkin laita. Kaikilla koirilla on rakenne ja kaikki liikkuvat. Mutta ennen kuin voi toivoa pystyvänsä arvoimaan, miten lähellä täydellisyyttä ne ovat, täytyy ensin tietää, miksi rotumääritelmässä vaaditaan tiettyjä ominaisuuksia. Asian havainnollistamiseksi voi käyttää lainausta villakoiran rotumääritelmästä. Kaulasta puhuttaessa siitä sanotaan: »Kaula vankka, keskipitkä, sopusuhtainen, niskalinja hieman kaartuva, pää ylväästi pystyssä . . . ei löysää kaulanahkaa . . .»

KOIRAN OSAT

Tämän kuvauksen perusteella voisi melkein luulla, että kaula on esteettinen hyve. Se on sitä, mutta se on paljon muutakin. Mitä me tiedämme todellisesta syystä, josta kaulalta vaaditaan pituutta? Mitä osaa se näyttää liikkeissä? Jos koiralla ei ole pitkä kaulaa, mitä meidän pitäisi pystyä havaitsemaan paitsi sen, että koira ei enää pysty pitämään päätään ylväästi pystyssä? Mitä kaulalla oleva löysä nahka kertoo meille? Vastausten pi-

täisi olla ilmeisiä, mutta voisin lyödä vetoa, että monilla vakavasti otettavilla kasvattajilla olisi vaikeuksia vastausten antamisessa.

Niillä roduilla, joilla halutaan pitää kaulaa, on kaksi pääsyytä pitkän kaulan toivottavuuteen. Ensiksikin alue kaulan kaaren ympärillä on se kohta, johon monet lihakset, janteet ja nivelsiteet ankkuroituvat, myös jotkut niistä, joiden avulla koiran etuosa liikkuu eteenpäin. Pitempi kaula antaa mahdollisuuden pitempien lihasten olemassaoloon ja näin edesauttaa liik-kumista, koska pitkät lihakset eivät väsy yhtä helposti kuin lyhyet, raskaammat lihakset. Ne reagoivat myös nopeammin. Varmasti jokainen on huomannut, että raskaslustoiset ja lihaksiset koirat eivät ole yhtä nopeita ja notkeita kuin hienompilustoiset ja lihaksiset koirat.

Kaulan kaari toimii samalla tavalla kuin holvikaaren ylin kivi. Se pystyy vastaanottamaan tälle kaulan alueelle kohdistuvan paineen.

Toinen syy pitkän kaulan olemassaoloon on, että se edesauttaa liikuntaa siirtämällä koiran ja linopistettä». Pitkä kaula on paljon tehokkaampi tässä suhteessa kuin lyhyt mikä on yksinkertaisen vipuvoiman periaate. Haluaisin lisätä tähän, että tehokkaimmat koirat eivät pidä liikkuesaan päätään pystyssä vaan suhteellisen etuviistossa. Pään kantaminen pystyssä on pikemminkin hankittu tai harjoitettu ominaisuus. Päätä pidetään etuviistossa asennossa samasta syystä kuin juoksijat aina kallistavat ruumiinsa yläosaa eteenpäin – pitääkseen itsensä epävakaa asennossa ja pakot-

taakseen jalat ottamaan kiinni muun osan ruumiista.

Haluaisin jatkaa samaa rataa yrittäen selvittää, miksi jotkut tietyt rakenteen ominaisuudet ovat toivottavia. Ennen sitä on mielestäni kuitenkin tarpeen selittää, mitä liike kirjaimellisesti on. Tämä voidaan tehdä selvittämällä kahta suhteellisen yksinkertaista käsitettä.

PAINOVOIMA JA SEN MÄÄRITELMÄT:

Ensimmäinen on painovoima, luonnon voima, joka saa kaiken putoamaan maata kohti. Kun pudottaa pallon, se putoaa maahan. Kun joku vetään toiselta jalat alta, tämä kaatuu – tai minun pitää kai sanoa, että ruumiin paino kaatuu. Ihmisen jalat työntävät tiedostamatta ylöspäin kannattaen ruumiin painoa täsmälleen samalla voimalla kuin millä painovoima vetää sitä alaspäin. On syntynyt umpikuja, jossa ihminen ei kohoa ylöspäin eikä kaadu.

Toinen käsite on painopiste. Tämä on esineessä tai ihmisessä oleva kuviteltu piste, jossa kaikki voimat ovat samanarvoisia, tasapainopiste. Metrin mittassa se on 50 cm kohdalla. Jos nostaa kolmimetrin putken ilmaan, pyrkii luonnollisesti nostamaan sen keskeltä. Tuki asetetaan sen painopisteeseen, tasapainopisteeseen.

Meillä on oma tasapainopisteemme, ja niin on koirillakin. Meidän painopisteemme sijaitsee lantion paikkeilla ruumiimme keskikohdassa. Useimmilla koirilla painopiste on aivan lapojen takana noin kolmannes rungon

alaosasta ylöspäin. Tuon painopisteen tarkkaa sijaintia ei ole välttämätöntä tietää, mutta sen sijaan on tärkeää tietää, että se on tasapainopiste. Kun sitä siirretään pois asennostaan ilman, että sitä tukevaa perustaa siirretään, syntyy liikettä – käynti, ravi tai miksei myös kaatumisen alkaa. Kun painopisteellä on sen alapuolella oleva tuki (jalat), ne estävät sitä kaatumasta maahan. Riippuen siitä, onko painopiste tuen etu- vai takapuolella, kaatumisen tapahtuu joko eteen- tai taaksepäin.

Juoksijat juoksevat ruumiinsa yläosa etuviistossa. Tässä asennossa heidän painopisteensä on perustan (jalkojen) etupuolella. Jos heidän jalkansa yhtäkkiä halvaantuvat, heidän ruumiinsa kaatuisi maahan. Kaatumisen estämiseksi he tuovat jalkansa yksi kerrallaan hyvin nopeasti eteenpäin saadakseen painopisteen alapuolelle tuen.

MITÄ LIIKE ON?

Liikkeessä on kysymys juuri tästä. Me lähdemme liikkeelle yhdellä jalalla ja rikomme näin tasapainon. Kaatumisen estämiseksi me tuomme toisen jalan nopeasti eteen pysäyttämään kaatumisen. Jokainen ottamamme askel on potentiaalinen kaatumisen, vaikka kaatumista tapahtuukin harvoin. Me olemme jo lapsena oppineet estämään kaatumisen asettamalla jalkamme oikein. Syy, miksi lapset kaatuvat niin usein opetellessaan kävelemään, on, että he eivät ole vielä oppineet hallitsemaan jalkojen asettamista määrääviä refleksejä. Liikkeessä ei ole kysymys mistään muusta kuin tasapainon horjuttamisesta ja asennon vaihtamisesta

tasapainon palauttamiseksi. Liike on sarja pysäytettyjä kaatumisia.

Tunnette varmasti ilmaisen: »Lyyhin välimatka kahden pisteen välillä on suora viiva.» Tämä on yksi peruste, jota käytetään määriteltäessä, onko koira tehokas liikkuja vai ei. Me haluamme sen painopisteen liikkuvan eteenpäin mahdollisimman suorassa linjassa. Esimerkki saattaa havainnollistaa asiaa. Jos aikoo kävellä muuttaman korttelin välin, on hyvin mahdollista, ettei matka väsytä liiemmälti. Jos kuitenkin hyppii saman matkan, on varmasti loppuunväsynyt. Miksi? Koska hyppiessä ponnistaa paljon korkeammalle kuin eteenpäin siirtymiseksi on tarpeen. Painopiste liikkuu eteenpäin tarpeettoman korkeassa kaaressa – maasta hypyn korkeimpaan kohtaan ja takaisin maahan. Ruumiin ylösiikuttamiseen kuluu energiaa, vaikka itse asiassa tarkoituksena oli vain siirtyä eteenpäin. Väsymys aiheutuu myös siitä syystä, että jalat saavat ylimääräisen töytäksen hypyn jälkeisestä kovasta maahantulosta. Ihanteellisessa tapauksessa me haluamme painopisteen liikkuvan eteenpäin suorassa linjassa maansuuntaisesti, mutta tämä on mahdotonta ilman toisenlaisia vaikeuksia kuten jalkojen ja maan välistä kitkaa. Seuraavaksi paras tapa on liikkuu mahdollisimman litteässä kaaressa. Käveleminen mahdollistaa sen. On muistettava, että hyvän liikkumisen päämääränä on tehokkuus, ja tehokkuus saavutetaan liikuttamalla painopistettä mahdollisimman suorassa linjassa tai kaaressa.

Katso koiran säkää. Jos se pomp-pii liikaa ylös ja alas, jotain on vialla,

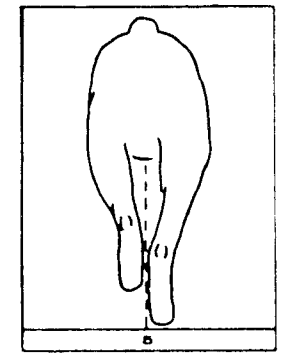
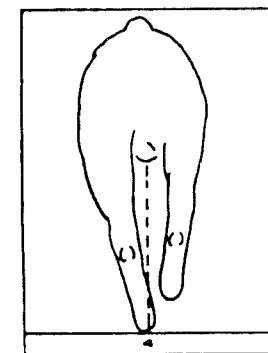
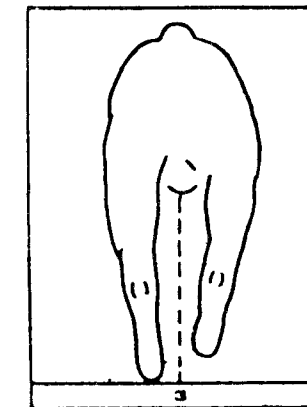
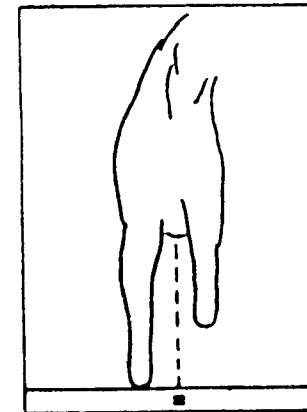
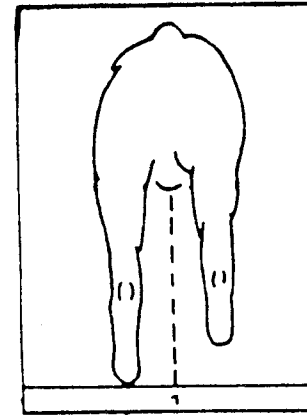
ja tavallisesti vika löytyy lapojen asennosta.

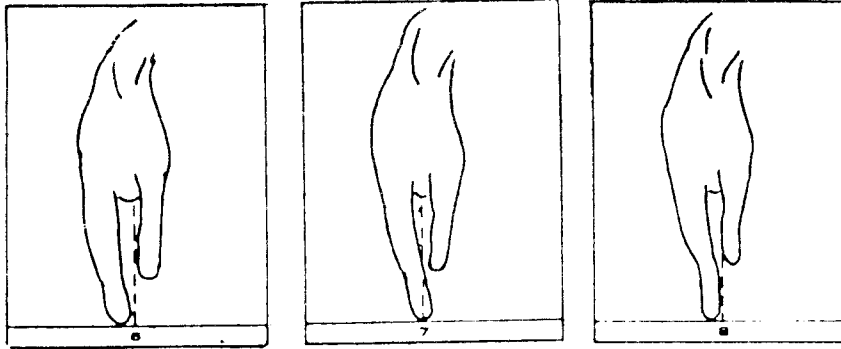
ETULIIKKEET

Samalla kun haluamme koiran liikkuvan eteenpäin suoraa rataa sivulta katsottuna, me haluamme sen liikkuvan suoraa rataa myös takaa katsottuna. »Keinuminen» (rolling) on ilmiö, jota tapaa kaikilla koirilla. Joillakin se on selvempää, joillakin taas sitä on vaikeampi havaita. Keinuminen saa koiran liikkumaan puolelta toiselle sivusuunnassa sen liikkuesa eteenpäin. Olette varmasti nähneet ilmiön usein kehässä. Tekniikassa se tunnetaan sivusiirtymänä.

Asiaa voidaan valaista konkreettisesti käyttämällä apuna savukerasiaa. Pane rasia pöydälle pohja itseesi päin. Kuvittele rasia koiran raajoiksi. Koeta työntää rasia eteenpäin käyttämällä yhtä sormeaa, jonka asetat rasia pohjaa vasten lähelle kulmaa. Huomaat piankin, että se on mahdotonta. Rasia liikkuu sivusuunnassa heti, kun siihen kohdistetaan painetta.

Käännä nyt rasia kapealle sivulleen niin, että rasia pohja on edelleenkin itseesi päin ja liikkuu eteenpäin paljon suurempaa rataa. Itse asiassa koira tekee saman keinumisen estämiseksi. Se yrittää tuoda kätensä mahdollisimman lähelle toisiaan kun se liikkuu. Parempi tapa kuvata ilmiötä on sanoa, että koiralla on taipumus liikkua yhtä uraa pitkin (single-tracking). Koira, joka liikkuu raajat runkonsa kulmien alla eli toisin sanoen suorassa linjassa joko edestä tai takaa, ei ole terverakenteinen koira. Se tuhlaa aivan liian paljon energiaa (Kuvat 1 ja 2.) Muuan tärkeä seikka on otettava huomioon

ennen kuin koiran voi sanoa liikkuvan ensin mainitulla tavalla. Takaa katsottuna koiran takaraajojen luiden täytyy muodostaa suora linja reidestä päkiaan koiran liikkussa. Reisi- ja sääriluun sekä kintereen täytyy olla suorassa linjassa. (Kuvat 3 ja 4.) Jos suora linja katkeaa, koira liikkuu »ahtaasti» eikä suinkaan terverakenteisesti. (Kuva 5.)

Samat huomiot pätevät, kun seurataan koiran liikkeitä edestä. Koiran lavasta kypälään täytyy kulkea suora linja. (Kuvat 6 ja 7.) Eikä linjassa saa olla poikkeamia, jotka tekevät koirasta »ahtaasti liikkujan». (Kuva 8.) Kun seuraa koiran liikkeitä sekä edestä että takaa, saa hyvän käsityksen koiran terverakenteisuudesta. (Huom. kuvissa 3, 4, 6 ja 7 esitetään kaikissa terveesti liikkuvia koiria.)

Koiran kovimmalle joutuva osa on epäilemättä sen etuosa. Sillä on enemmän tehtäviä suoritettavanaan kuin millään muulla osalla ja se joutuu suurimmalle rasitukselle. Se tekee sen siksi, että takaosa voisi suhteellisen vapaasti tarjota täyden työntön ja voiman. (Tarkoituksena ei ole kuitenkaan väittää, että etuosa ei anna voimaa ja työntöä eteenpäin.) Yritä painaa näyttelyasennossa seisovan koiran lapoja ja

takaosaa. Huomaat miten joustava takaosa on ja miten tukeva etuosa puolestaan on.

Etuosa vastaanottaa suurimman osan askeleen aikaansaamasta täryksestä. Kun koira siirtyy eteenpäin, juuri etuosa pysäyttää kaatumisen ja vastaanottaa maahantulosta aiheutuvan tömäyksen. Etuosa yrittää pitää yllä suhteellisen vakaata painopistettä ja näin vähentää liikkeen aiheuttamaa väsymistä. Etuosa auttaa myös takaosaa liikuttamaan koiraa eteenpäin. Jokaisen askeleen loppuvaiheessa se antaa myös lisätyöntön.

Etuosan ankuri on lapa. Etuosa kiinnittyy lavasta koiran runkoon ja lapa suuremmissa määrin kuin mikään muu yksittäinen koiran osa määrää, millaiset koiran liikkeet ovat.

LAVAT

Hyvin monissa rotumääritelmissä todetaan erikseen, että lapojen tulee olla pitkät ja viistot tai taaksekiinnittyneet. Toisissa rotumääritelmissä taas viitataan samaan asiaan käyttämällä erilaisia kuvaavia sanontoja kuten, että olkavarren ja lapaluun kulmauksen tulee olla noin 90 astetta. Ainoa tie, jolla

tähän päästään niin että koira ei näytä joltain muulta kuin koiralta on, että koiralla on pitkät ja viistot lavat. (Taaskaan tämä ei pidä paikkaansa aivan sataprosenttisesti, mutta on riittävän lähellä totuutta.)

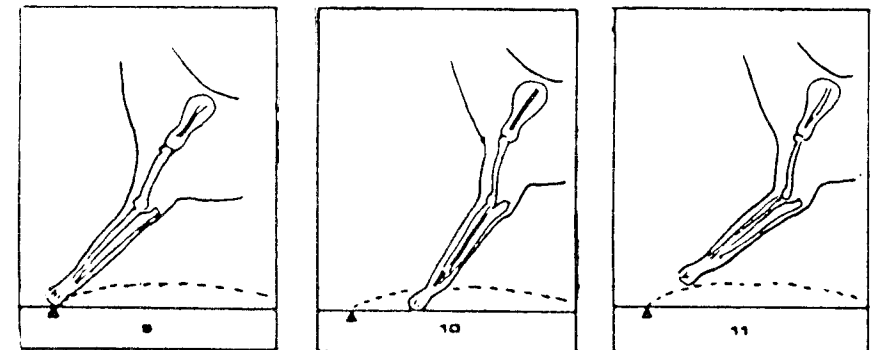
Pitkiä, pitkiä ja viistoja tai taaksekiinnittyneitä lapoja voidaan ehkä parhaiten luonnehtia lavoiksi, jotka muodostavat 45 asteen kulman maahan nähden. Pystyt lavat, ja valitettavasti niitä näkee enemmän kuin minkäänmuunlaisia, muodostavat yleensä 55--60 asteen kulman maahan nähden.

Neljänkymmenenviiden asteen kulmauksella on kaksi merkittävää etua muunasentoihin lapoihin nähden. Ensinnäkin 45 asteen lavalla on 2,5-kertainen kyky kuljettaa koiraa eteenpäin. Toiseksi koska tällainen lapa on pitempi, se voi viedä raajaa eteenpäin ja taaksepäin pitemmässä kaaressa. Kun raaja pystyy liikkumaan kauemaksi taakse, lapa myös työntää koiraa enemmän eteen- kuin ylöspäin ja vähentää näin rasitusta. Pysty lapa saa aikaan, että raaja liikuttaa koiraa liian korkeassa kaaressa aiheuttaen siten tarpeetonta rasitusta ja tehokkuuden vähenemistä. Sitä voidaan verrata ihmisellä hyppimiseen. Kuten sanoin aikaisemmin, säkää on pidettävä sil-

mällä. Huippukoirat eivät koskaan pompi liikkussa ylös ja alas – tai ainakaan niiden ei pitäisi.

Painopiste liikkuu eteenpäin kaaressa. Sen korkein kohta on piste, jossa maan vetovoima alkaa saada ylittävän koiran aikaisemmin suorittamasta työstä. Tämä on se vaihe, jossa koira palauttaa raajansa maahan aloittamaan uuden askeleen. Kaaren päätepiste on se, jossa eteenpäin vievä voima on käytetty loppuun ja maan vetovoima vetää koiran takaisin maahan. Se on paras piste, johon koira voi laskea raajansa, koska siinä pisteessä maan vetovoima ja eteenpäin työntävä voima ovat pienimmillään. (Kuva 9) Se on myös piste, jossa koiran etuosa saa pienimmän täryksen raajan koskettaessa maata.

Jos lavan kulmaus on liian pieni (pysty lapa), koiran raaja ei voi ulottua tarpeeksi kauas eteen voidakseen koskettaa maata tässä pisteessä. (Kuva 10.) Seurauksena on, että raaja tärrähtää maahan ennenkuin eteenpäin työntävä voima on käytetty kokonaan loppuun ja etuosa joutuu ottamaan vastaan ylimääräisen täryksen. Näistä liian lyhyistä etuliikkeistä käytetään termiä »töksähtävät etuliikkeet» (pounding).

Eliminoidakseen edelläkuvatun ilmiön aiheuttamaa rasitusta jotkut koirat kompensoivat käyttämällä olkavarren lihaksiaan, jotka taivuttavat kyynärpäätä ja nostavat raajaa. Näiden lihasten avulla koira voi nostaa raajaansa aavistuksen verran tavallista korkeammalle ja pitää sitä siellä aavistuksen verran kauemmin. (Kuva 11.) Näin syntyvän korkean, epäröivän askeleen ansioista koira voi laskea raajansa maahan kaaren päätepisteessä ja siten vähentää saamaansa täräystä. Näitä liian korkeita etujalan liikkeitä kutsutaan termeillä »padding» tai »hackney gait». Tällainen liike on ihan kaunista katseltavaa, mutta se on koiran liikunnassa vakava virhe, koska se väsyttää olkavarren lihaksia. Se on kenties parempi kuin liian lyhyt, töksähtävä askel (pounding), mutta tämä on kyseenalaista.

KORVAAVAT KEINOT

Joskus näkee koiran korvaavan pystyn lavan aiheuttamia haittoja niin, että se käyttää takaosansa lihaksia kohtamaan koira enemmän kuin eteenpäin liikkumiseen tarvitaan. Näin koiralle tulee lyhyempi ja korkeampi kaari. Tämä on hieman parempi kuin edelläkuvattu liian korkean askeleen käyttäminen, mutta ei paljon. Etuosa saa tarpeettoman täräyksen ja takalihakset joutuvat tekemään ylimääräistä työtä.

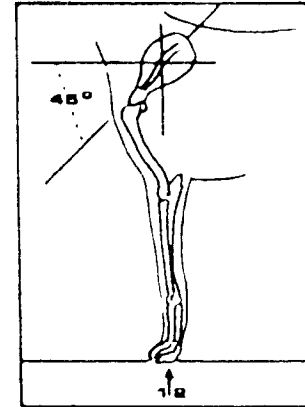
Monia koiria arvostellaan siitä, että ne eivät liiku sellaisella työnnöllä kuin mihin ne pystyisivät hyvine takakulmaustensa puolesta. Ne näyttävät liikkuvan laiskalla taka-askelella.

Koira saattaa tehdä niin korvatakseen pystyjen lapojen aiheuttamia haittoja, sillä takaosan puolitehoinen työntö vähentää työntöä eteenpäin ja lyhentää näin eturaajan tarvitsemaa ulottuvuutta. Tämä on kenties paras keino pystyjen lapojen aiheuttamien haittojen eliminoinemiseksi, sillä se rasittaa koira vähiten.

Kaikille roduille ei haluta pitkiä ja viistoja lapoja. Joidenkin kohdalla vaaditaan sen sijaan lievästi viistoja lapoja. Edellisiä on koirilla, joilla nopeus ja estoton liike ovat yleisiä. Jotkut rodut tarvitsevat muutakin kuin nopeutta. Kiinanpystykorva, alaskan malamuutti ja bullmastiffi ovat hyviä esimerkkejä näistä roduista. Niinpä niiden rotumääritelmässä vaaditaan kohtalaisesti viistoja lapoja. Tähän liittyy kiinteästi vaatimus siitä, että takaraajojen on oltava vähän tai kohtalaisesti kulmautuneita – päin vastoin kuin useimmilla roduilla, joilla vaaditaan 45 asteen etukulmauksia ja joilla tapaa äärimmilleen kehitettyjä takakulmauksia. Kohtalaisesti kulmautunut takaosa ei työnnä koira sen lapojen yli ja ennen kaikkea se antaa enemmän käyttövoimaa. Tehokkain tie voiman siirtämiseksi takapäkiästä itse koiraan on suora linja. Koiralla, jolla on vähän takakulmausta, linja on suorempi kuin hyvin kulmautuneessa takaraajassa.

Sanotaan, että koira ei voi ottaa pitempää askelta kuin sen lavat sallivat. Äärimmilleen vietyihin takakulmauksiin keskittyneiden kasvattajien ja esittäjien pitäisi olla tietoisia siitä, että he saattavat olla kehittämässä tasapainotonta koira.

Ei ole paljon hyötyä, jos tietää

45 asteen lavan olevan toivottavan, ellei tiedä miten kulmaus määritellään oikealla tavalla. Kulman mittauksen kannalta on ehdottoman välttämätöntä, että koira seisoo oikein.

KULMAN MÄÄRITTÄMINEN

Aseta koira näyttelyasentoon varmistuen ehdottomasti siitä, että koiran eturaajan päkiä on suoraan lapojen keskipisteen alapuolella. (Kuva 12.) Jos raajaa siirretään vaikkapa vain parisenttia eteenpäin, kulma pienenee. Vastaavasti 55 asteen kulman muuttaminen 45 asteen kulmaksi huolellisella esittämisellä on hyvin helppoa.

Kun lavanreunaa tunnustelee kädellä, lavassa tuntuu sen koko pituudelta kulkeva harjanne. Se on osoitin, jota käytetään lavan kulmauksen määrittämisessä. Kuvittele linja, joka kulkee harjannetta pitkin maahan saakka. Linja muodostaa maahan nähden 45 asteen kulman, mikäli kysymyksessä on 45 asteen lapa. Koiran askeleen oikea ulottuvuus on siihen pisteeseen saakka, jossa kuviteltu linja koskettaa

maahan. (Vrt. kuva 9.) Mikäli askel on tätä lyhyempi, seurauksena on joko edellä kuvattu »padding» (liian korkea askel) tai »pounding» (töksähtävä askel). (vrt. kuvat 10 ja 11.) Haluaisin esittää vielä yhden lapa-kokevan huomion.

Lapa kiinnittyy rintakehään lapaaluun ylä- ja alapuolella olevilla lihaksilla. Muiden lihasten tapaan nämäkin lihakset toimivat pareittain. Kun toinen supistuu, toinen laajenee. Ne ovat myös samankokoisia. Jos lavan yläpuolella olevat lihakset ovat raskaat ja karkeat, lavan alapuolella olevat lihakset ovat samanlaiset. Seurauksena on, että lapoja ympäröivä lihassmassa työntää lapaaluun liian kauaksi rintakehästä ja koiralle muodostuu liian raskaat lavat (loaded shoulders.) Tämä taas saa aikaan kyynärpäiden ulkokierteisyyden.

Miksi sitten on tärkeää, että koiran kyynärpäät eivät ole ulkokierteiset? Yksinkertainen selitys on, että suora, vankka pilari kannattaa enemmän painoa kuin väärä pilari. Jos seisot polvet taivutettuina, väsyvät paljon nopeammin kuin jos polvet ovat suorina. Yritä vaikka.

RANTEET

Ranteet ovat koiran terverakenteisuuden kannalta tärkeämmät kuin monet tajuavatkaan. Ranne toimii täräyksen vaimentajana auton iskunvaimentimien tapaan. Oikeanlaiset ranteet vaimentavat jokaisen askeleen aikaansaaman täräyksen ja vähentävät samalla lapojen saamaa täräystä. Useimmilla roduilla hyvät ranteet eivät ole suorat,

vaan muodostavat hienoisen, mutta selvän kulman suhteessa kyynärvarren luihin. Tämä kulma saa aikaan tietynlaisen jouston, jonka seurauksena ranne vaimentaa vähitellen jokaisen askeleen aiheuttamaa täräystä. Suorissa ranteissa ei ole joustoa ja niinpä ne siirtävätkin täräyksen suoraan lapoihin. En halua antaa sellaista kuvaa, että mitä enemmän taipunut ranne, sen parempi. Ranteessa tulee olla juuri sen verran kulmaa, että sen erottaa luiden muodostamassa linjassa. Yleistäen voidaan sanoa, että terriereillä on tavallisesti suorat ranteet ja muilla roduilla hienoinen kulmaus. Saksanpaimenkoirilla viimeainittu esiintyy tavallisesti liioiteltuna – useimmiten rodun vahingoksi.

KÄPÄLÄT

Kaikilla koirilla on käpälät, jotka ovat jompaa kumpaa kahdesta tyyppistä. Joko kissankäpälä, pyöreähkö käpälä, jota tavataan useimmilla roduilla, tai jäniksenkäpälä, joka on jonkin verran kissankäpälää pitempi ja esiintyy useimmilla vinttkoirilla – nopeilla koirilla. Kumpikin tyyppi on oikea niin kauan kuin käpälä on tiukka ja tiivis. (Henkilökohtaisesti uskon, että käpälät ovat koiran tärkein osa. Täydellinen koira, jolla on huonot käpälät, on kuin Rolls Royce, jossa on neljä tyhjää rengasta – kaunis, mutta liikuntakyvytön.)

Tärkein syy hyvän, tiiviin käpälän vaatimukseen tyyppistä riippumatta on, että se antaa raajalle vipuvoimaa. Jos keinutat jalkaasi edestakaisin lattialle, huomaat helposti, miten vipu-

voimaa voidaan käyttää. Löysä tai litteä käpälä ei omaa tarvittavaa jäykkyyttä ja kimmoisuutta. Kun siihen liisätään liian löysä ranne, lihakset eikä niinkään luusto joutuvat kantamaan koiran painon. Syy paksun päkiän toivottavuuteen on ilmeinen. Sen tarkoituksena on pehmustaa askeleen täräystä ja suojella luita. Voinen mainita tässä, että syy siihen miksi joillakin roduilla halutaan jäniksenkäpälää on, että pitemmät luut antavat enemmän voimaa ja lisäävät nopeutta. Kissankäpälällä on taas paremmat kestävyysominaisuudet.

VARO MUOTIVIRTAUKSIA

Pari sanaa selästä. Useimmissa maissa ja useimpien rotujen kohdalla syntyy muotivirtauksia. Liian jalot päät ja äärimmäisen lyhyet selät ovat kaksi esimerkkiä, ja niistä viimeksimainittu on yleisin tänä päivänä. Kaikki muotivirtaukset ovat pahasta. Koiralla pitäisi olla lyhyt, suora selkä, mutta liioittelematta. Kun näkee monia rotuja, jotka ovat korkeampia kuin pitempiä, kannattaa ounastella ongelmia. Mittasuhteet eivät ole luonnolliset. Sanotaan, että jokaista aktiota seuraa reaktio. Se on Isaac Newtonin kolmas laki. Koirien kohdalla reaktio on terverakenteisuus, tai ainakin tulee pian olemaan.

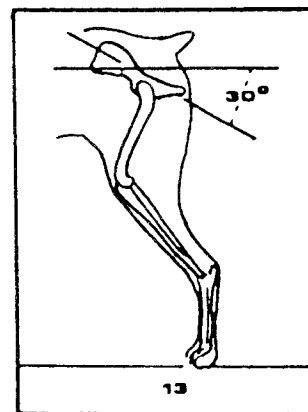
Useimmissa rotumääritelmässä vaaditaan suoraa selkää. Valitettavan monet kasvattajat eivät tiedä, missä koiran selkä sijaitsee. Yleisen käsityksen mukaan se alkaa sään kohdalta ja jatkuu hännän tyveen saakka. Tämä on kuitenkin koiran ylälinja. Selkä on hy-

vin lyhyt ylälinjan osa ja alkaa suunnilleen viimeisen kylkiluun kohdalta ja ulottuu eteenpäin suunnilleen viiden kylkiluun verran

LANTIO

Lantio on se osa selkärankaa, joka ulottuu lanteen viimeisestä nikamasta ensimmäiseen häntänikamaan. Lantiota kuvataan tavallisesti kahdella eri tavalla – joko pystynä tai suorana, ja molemmilla on selviä hyviä puolia tietyillä roduilla. Kun halutaan suoraa lantiota, todellisuudessa ei tarkoiteta suoraa vaan 30 asteen lantiota, mitä vaaditaan useimmilta roduilta joko rotumääritelmässä tai muuten. Tässä täytyy mainita, että lantion asento on itse asiassa lantioluiden asennon osoitin ja osoittaa, miten lantioluut kiinnittyvät selkärankaan.

Kolmenkymmenen asteen lantiota halutaan kahdesta syytä. (Kuva 13.) Ensinnäkin sen ansiosta takaraaja voi heilahtaa paljon pitemmälle taaksepäin kuin jos koiralla olisi pysty lantio. Kun tajuaa, että suurin osa koiran voimasta on lähtöisin raajasta sen heilahtaessa taaksepäin, ymmärtää myös, miksi me

haluamme raajan heilahtavan kauas taakse. Toinen syy on, että suoran lantion ansiosta koiralla voi olla pitemmät lihakset lantiosta kintereeseen. Nämä lihakset taas vetävät koiran raajan taaksepäin. Ne kuuluvat myös niihin lihaksiin, jotka antavat työnnölle voimaa.

Koiran etuosasta puhuttaessa mainitsin, että sen tehtäviin kuuluu yrittää ylläpitää tasaista painopistettä pitämällä painopiste vakaana ja tasapainossa. Etuosa pysäytti jokaisella askeleella tapahtuvan potentiaalisen kaatumisen. Takaosan tehtävä on aivan päinvastainen, sillä takaosa häiritsee painopistettä työntämällä sitä eteenpäin. Muistatthän, että liike on juuri tasapainopisteen siirtämistä. Koiran etu- ja takaosien välillä vallitseva tasapaino taas tekee koirasta hyvän tai huonon liikkeen kannalta. Koira, jolla on x:n voimaan pystyvä etuosa, on tasapainoton, jos sen takaosa antaa 2x:n tai 1/2x:n voiman. On paljon parempi, jos molempien voima on x tai 2x tai 1/2x.

KOLME TÄRKEÄÄ VAIHETTA

Kaikki liike on suunniteltu tapahtumaan ns. kakkosvaiheen ympärillä, kuten sitä nimitän. Jokainen raaja, etu- ja takaraaja käy läpi neljä vaihetta, joiden lopputulos on suurin piirtein sama sekä edestä että takaa. (Kuva 14) Ykkös vaihe alkaa silloin, kun raaja koskettaa maata kauimpana edessä ja jatkaa pisteeseen, joka on suoraan lavan tai reiden alapuolella. Tämän vaiheen aikana varsinkin koiran etuosassa raaja toimii koiralla samalla tavalla kuin seiväs seiväshyppääjällä. Se työn-

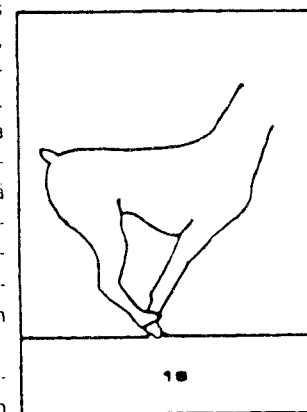
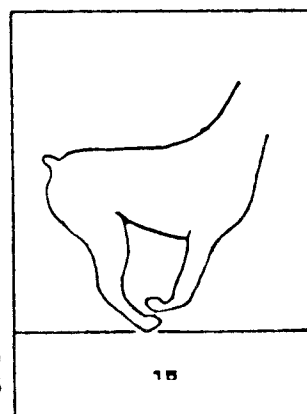
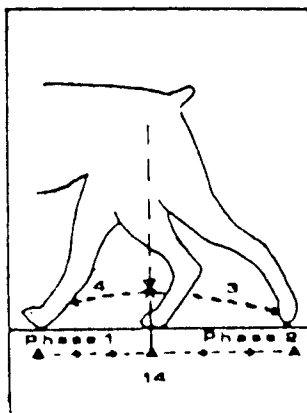
tää koiran kaareen. Ensimmäinen vaihe on äärimmäisen tärkeä koiran etuosan kannalta, koska eläimen painopiste kulkeen sen yli. Sen vaikutus takaosaan on vähäinen.

Vaihe 2 alkaa suoraan koiran lavan tai reiden alapuolelta ja jatkuu siihen saakka, kunnes kypälä irtautuu maasta aloittaakseen uuden askeleen. Tämä on avainvaihe. Koira siirtää itseään eteenpäin työntämällä maata päkiällään. Se ei vedä itseään eteenpäin. Ota itse askel tai kaksi ja toteat, että asia on näin. Takaosan kohdalla tämä on työntövaihe, jossa raaja aloittaa ja lopettaa jousen jännittämisen. Tässä vaiheessa myös etuosa antaa jonkin verran liikkeelle-panevaa voimaa.

Vaihe 3 alkaa, kun raaja nousee maasta suorasta taka-asennostaan ja se vedetään eteen suoraan lavan tai reiden alle. Vaiheessa 4 tämä toiminto jatkuu ja raaja työntyy eteenpäin kunnes se laskeutuu maahan aloittaakseen uudestaan vaiheesta 1.

Suurimman liikkeellepanovoiman aikaansaamiseksi koiralla täytyy olle oikeat takakulmaukset – ei liioitellut, mutta hyvät. Tämä ei koske joitakin käyttökoiria, kuten vetokoiria. Tarkoin määritelty takakulmaus antaa koiran raajalle mahdollisuuden vetäytyä kasaan kuin vieteri ja räjähtää sitten suoraksi voimalla. Takakulmauksista suurin osa alkaa reidestä ja lantiosta, jotka liittyvät toisiinsa 90–95 asteen kulmassa. Normaalin lantion ohella tämä kulmaus on riittävä hyviin takakulmauksiin, mutta jos lantio on äärimmäisen suora, voi olla melkein varma, että kulmauksia on vähän tai ei ollenkaan. Useimmat rotumääritelmät vaativat hyviä takakulmauksia. Ne ovat välttämättömät useimmilla juoksijakoirilla ja itse asiassa kaikilla koirilla, joita ei käytetä vetokoirina. Tämän päivän suurimpia ongelmia on, että me voimme nähdä omin silmin koiran takakulmaukset, kun taas lapakulmaa ei voida nähdä paljain silmin, ja tästä seuraa liiallisten takakulmausten esiintyminen – mikä on aivan yhtä paha virhe kuin liian huonot kulmaukset.

Samalla kun me vaadimme koirilta riittävää nopeutta, me haluamme myös kestävyyttä, ja sen

määrää kintereen ja sääriluun suhde. Monissa rotumääritelmässä vaaditaan »matalia kintereitä». Toisin sanoen kestävyyttä. Alhaalla oleva kinner merkitsee, että kinnervarsi on suhteellisen lyhyt verrattuna sääriluuhun. Kun kinner pitenee, sääriluut lyhenevät lisäten nopeutta mutta vähentäen kestävyttä. Jäniksen takaraaja on pitkälti samanlainen kuin koiran, mutta kinner on ylettömän pitkä, mistä syystä jänis voi juosta hyvin nopeasti lyhyitä matkoja. Vaikka jänis juoksee nopeammin kuin beagle, beagle saa poikkeuksetta jäniksen kiinni pitkähkön ajon jälkeen.

YHTEENVETO

Yhteenvetona voidaan sanoa, että seuraaviin seikkoihin kannattaa kiinnittää huomiota arvioitaessa kehässä olevaa koiraa:

Tyyppi: Koiran täytyy ennen kaikkea olla aidosti rodunomainen ja rotunsa tyyppillinen edustaja. Tämä artikkeli on yleisluontoinen ja sen vuoksi siinä on käsitelty ainoastaan voimien perusteita. Jokaisella rodulla on omat vivahteensa. Joskus saattaa näyttää siltä kuin niiden liikkuminen olisi erilaista. Rotujen väliset vivahde-erot on syytä tuntea ja ottaa huomioon.

Tasapaino: Kaiken tulee olla suhteessa kokonaisuuteen - pään, kaulan, ylälinjan, etuosan, takaosan ja hännän täytyy näyttää siltä kuin ne kuuluisivat yhdelle ja samalle koiralle.

Liikkeet: Koiralla on kolme perusliikuntatapaa: käynti, ravi ja laukka.

Lisäksi tulee neljäs, jota näkee usein: tasakäynti eli peitsaaminen. Käynti ja laukka ovat »nelitahtisia» liikuntatapoja, koska niissä voi olla maassa yhtä aikaa neljä eri raajojen yhdistelmää. Tasakäynti ja ravi ovat »kaksitahtisia» sillä niissä on samaan aikaan maassa vain kaksi raajaa ja aina samat raajat samanlaisena yhdistelmänä. Tasakäynnissä samanpuoleiset raajat liikkuvat yhtä aikaa, mikä tekee siitä lepokäynnin. Ravissa vastakkaiset raajat rungon eri puolilta liikkuvat yhtä aikaa. Tätä liikuntatapaa käytetään näyttelykehissä, koska se on hyvin yksinkertainen erottaa ja ymmärtää. Se paljastaa myös koiran mahdolliset rakennevirheet.

Liikkeet sivusta: Pidä silmällä hyvää eturaajan ulottuvuutta niin ettei askel ole liian lyhyt tai korkea. Pidä silmällä takaraajojen hyvää potkua taaksepäin. Kaaren lopussa kintereiden pitää olla suorina. Takatyönnön täytyy olla voimakas ja pitkä eikä se saa olla lyhyt ja voimaton. Katso tarkkaan etu- ja takaraajojen ajoitusta, kun ne kohtaavat koiran alla. Eturaajan täytyy olla irti maasta silloin, kun takaraaja koskettaa maata. (kuva 15) Takaraaja tai kypälä ei saa ohittaa eturaajaa tai kypälää sen sisä- tai ulkopuolelta, ilmiö, jota kutsutaan nimellä »crabbing». (kuva 16) Tarkastele säkää ja varmista, ettei se pompi liiallisesti. Lapojen tulisi olla liikkeessä sulavat.

Takaliikkeet: Varmista, että raajat ohjautuvat keskelle (Vrt. kuvat 3 ja 4) eivätkä jää rungon kulmien alle (Vrt. kuva 1). Ohjautumisen määrä ei ole tärkeää kunhan raajat

ohjautuvat keskiviivaa kohti. Varmista että reidestä päkiään ulottuu suora linja. Jos linja katkeaa kintereen kohdalla, jotain on vialla. (Vrt kuva 5) Varmista, että päkiä näkyy kokonaan koiran liikkeessä pois päin. Se osoittaa, että koira käyttää koko työntövoimaansa.

Etuliikkeet: Sama pätee suurelta osin etuliikkeisiin kuin takaliikkeisiinkin. Eturaajojen tulisi ohjautua

keskelle (Vrt kuvat 6 ja 7) ja lavasta päkiään tulee olla suora linja ilman poikkeamia (Vrt kuva 8). Älä murehdi, heilahtavatko ranteet sisään vai ulos niiden palautuessa eteen, koska sillä ei ole suurempaa merkitystä.

Jos on olemassa yksi syy, miksi monet kasvattajat ja näytteliasettajat eivät ymmärrä liikkeitä, se syy on kenneisokeus. Älä syyllisty siihen.

TERVETULOA MUKAAN KERHOTOIMINTAAN KAIKKI
UUDET PENNUT JA OMISTAJAT

Ruotsin chessietreffit

Tämän vuoden chessietreffit pidettiin Jägartorpet -nimisen metsästysmajan mailla. Paikka sijaitsee Kristinehamn ja Filipstadin väliillä, noin 350 km Tukholmasta. Sekä näyttelyyn että metsästyskokeen arvosteli tunnettu ruotsalainen tuomari Brit-Marie Brulin, jonka Puhs kennelin labradorinnoutajat ovat maailmankuuluja.

Näyttelyyn oli ilmoitettu 42 chessiä; 39 ruotsalaista ja 3 norjalaista. Taso oli keskimäärin hyvä ja joukossa oli mukana erittäin lupaavia nuoria koiria. Pentuluokan voittaja oli erittäin lupaava, mutta muut pennut eivät tehneet minuun kovin suurta vaikutusta. Narttujen nuortenluokassa oli yksi epätyypillinen yksilö! Näyttely kesti aamukymmenestä aina kello kuuteentoista iltapäivällä; osasyynä tähän perusteelliseen tuomarityöskentelyyn oli Gun Holmströmin suorittama koe-arvostelu.

Tulokset:

Paras pentu: Conquering Bear (Rufus - Cunning Squaw)

Paras juniori: Eagle Heart (Chestnut Hills Arnac Drake - Shawenis)

Valio urokset: Vättlestugans Balder (Chewonki - Ryshot Yank's Seacoral)

Veteraani urokset: Vättlestugans Balder

Metsästysluokka urokset: Vättlestugans Cherokee (Vättlestugans Cupido - Baptist Corner Chobee Judy)

Valio nartut: Vättlestugans Louisiana (vanh. kuten yllä)

Veteraani I nartut: Vättlestugans Idun (vanh. kuten V. Balder)

Veteraani II nartut & Paras veteraani: Ryshot Yank's Seacoral (Ryshot Welcome Yank - Eastern Waters' Ryshot Rose)

Metsästysluokka nartut: Vättlestugans Dallas (Vättlestugans Cupido - Baptist Corner Chobee Judy)

Jalostusluokka: Baptist Corner Chobee Judy (Baptist Corner Robert - Eastern Waters' Yankee Ivy)

Kasvattajaluokka: Vättlestugans kennel, om. Marianne Nilsson

NÄYTTIELYN PARAS: Vättlestugans Dallas

VASTAKKAISEN SUKUPUOLEN PARAS: Vättlestugans Texas (vanh. kuten V. Dallas)

Lauantai-iltana ruotsalainen chessiekerho piti vuosikokouksensa. Kai Lindström ei enää halunnut jatkaa puheenjohtajana ja uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Tomas Brynilds. Treffien viralliseen ohjelmaan kuului vielä jalostustoimikuntien kokous. Siihen osallistui sekä Ruotsi, Norja, Tanska että Suomi. Tottelevaisuuskoe, pentutesti, junioritesti sekä eräänlainen taipumustesti kouluttamattomille koirille kuuluvat myös perinteisiin. Tottelevaisuuskokeen arvosteli Göran Nilsson ja pentutestin norjalainen Leif Bröndum Holm.

Sunnuntai metsästyskoe emme valitettavasti voineet jäädä katsomaan, sillä meidän oli ehdittävä laivalle. Kokeen voitti Chesarengs Dienne Da Gunvor Kom, kasv. ja om. Britt-Eli Øvereng, Norja. Aikaisempien vuosien moninkertainen voittaja, Vättlestugans Nanna ei valitettavasti ollut paikalla.

Ruotsin chessietreffit ovat elämisen arvoinen kokemus. Kerholaiset ovat nähneet

paljon vaivaa niiden onnistumisesta, ja jälki on sen mukaista. Ihmiset ovat iloisia ja ystävällisiä ja on todella mahtavaa nähdä niin monta chessia yhdellä kertaa. Vuonna 1979 Ruotsin chessietreffit voitti suomalaisen omistama koira. Milloinkahan lähtisimme jälleen porukalla voittamaan ruotsalaiset ystävämmme?

Anita Soinjoki

NÄYTTelyn PARAS: VÄTTLESTUGANS DALLAS

VASTAKKAISEN SUKUPUOLEN PARAS: VÄTTLESTUGANS TEXAS

CHESAPEAKE BAY RETRIEVER FRÅN SVERIGE

VÄTTLESTUGANS DALLAS(Son JCH Nord uCH Vättlestugans Cupido u Baptist Corner Chobee Judy)1Hp UK1 jaktprov, används vid praktisk jakt, 3 x Cert, R - Cacib, Bir och Bis vinnare på årets Chesapeake träff.

Inseminerad med sperma från:

WESTERN GERONIMO of CAROWAY(CH Jakes Elijha u CH Chips Gypsy of Caroway) import från USA till England.

Vi hoppas på valpar i slutet på september.

DOUBLE COAT'S Kennel

Catharina o Kaj Lindström

P1 220 A

311 03 Långås

Sverige Tel: 0340 - 440 25

HUOM! KAIKKI MUKAAN. HUOM! KAIKKI MUKAAN. HUOM! KAIKKI MUKAAN. HUOM!

★ JOULUTERVEHDYKSET ★

Toimitus toivoisi teidän kaikkien tänä vuonna olevan mukana Chessie -lehden joulunumeroa tehtäessä. Jotta lehdestämme tulisi mahdollisimman näyttävä, toivomme teidän lähettävän joulutervehdyksen mielellään kuvalla varustettuna.

Tervehdyksen laatiminen ei ole kovinkaan vaikeaa. Se tehdään A4-kokoiselle valkoiselle paperille sen kokoiseksi kuin haluaa (1/1 sivu, 1/2 sivu tai 1/4 sivu). Molemmille sivuille sekä yläreunaan jätetään 1,5 cm marginaali, alareunaan 2 cm marginaali. Teksti voi olla joko kirjoituskoneella kirjoitettu tai siirtokirjaimia käyttäen tehty. Siirtokirjaimia saa ostaa hyvin varustetuista paperikaupoista ja tavarataistoista.

Valokuvat voivat olla joko mustavalkoisia tai värikuvia. Niiden ei tarvitse olla ns. näyttelykuvia, tilannekuvat käyvät yhtä hyvin. Metsästystilanteessa otettuja kuvia olisi hauska saada mukaan. Liian tasasävyyisiä kuvia ei kuitenkaan kannata käyttää. Kuloheinän värinen koira syksyinen kaislikko taustanaan ei erotu kovinkaan hyvin.

Ellette itse halua tehdä joulutervehdystänne, se ei saa olla esteenä osallistumisellenne. Kääntykää luottamuksella meidän puoleemme! Lähettäkää haluamanne teksti ja kuvat meille, ilmoittakaa minkä kokoisena ja millä tekstityypillä haluatte tervehdyksenne, niin toimitus laatii sen.

Hinnat: 1/1 sivu mk 50,- Ei-jäseniltä peritään
 1/2 sivu mk 30,- kaksinkertainen hinta
 1/4 sivu mk 20,-
Kuvien rasterointi mk 15,-/kuva
Siirtokirjaimet mk 5,-/kuva

Ilmoitusten viimeinen jättöpäivä on 15.11.1985 ja ne osoitetaan Anita Soinjoelle.

Lisätietoja antavat puhelimitse: Gun Holmström, Irma Koponen ja Anita Soinjoki. Osoitteet ja puhelinnumerot löytyvät toimihenkilösivulta.

Vielä ei ollutkaan talviunien aika! Mars ulos ottamaan kuvia chessiestäsi ja sen jälkeen joulutervehdystä laatimaan!

TIEDOTUKSIA TIEDOTUKSIA TIEDOTUKSIA TIEDOTUKSIA TIEDOTUKSIA

Pikkujoulut vietetään 13.12.1985 klo 18.30 alkaen Anita Soinjoen luona. Osoite on: Suonotkontie 4 A 9, Maunula. Erja Elg-Malinen, tuleva taipumuskoetuumari, on lupautunut tulemaan mukaan keskus-telemaan kokeista ja koulutuksesta. Hänellä on kokemusta myös chessien koulutuksesta, joten älä jätä tilaisuutta käyttämättä!

Ohjelmassa on leikkejä, arpajaiset ym. mukavaa. Ottakaa noin 10,- mk:n arvoinen joululahja mukaan. Ilmoittautuminen ei ole pakollinen, mutta suotava.

TERVEIUI OA!

+++++

Suur-Helsingin alueella voidaan järjestää koirien valokuvaamista joulutervehdystä varten loka- ja marraskuussa. Tiedustelut: Anita Soinjoki.

+++++

SISÄLTÖ

	sivu		sivu
Toimihenkilöt	2	liikkeet	9
Pääkirjoitus	3	Ruotsin chessitreffit	23
Suomen chessitreffit	4	Joulutervehdykset	26
Kuvasatoa treffeiltä	6	Tiedotukset	27
Joyce Mundayn kirje	8		

JOYCE ANTAMASSA NOUTO-OPETUSTA
ROBINILLE

